

O ZLATÉM KOLOVRÁTKU

JEDNA CHUDÁ VDOVA MĚLA DVĚ DCERY, DVOJČata. Byly si v tváři tak podobny, že je nebylo možná rozeznati. Tím rozdílnější byly ale jejich povahy. Dobrunka byla děvče poslušné, pracovité, přívětivé a rozumné, zkrátka děvče nad obyčej dobré. Zloboha naproti tomu byla zlá, mstivá, neposlušná, lenivá a hrdá, ba měla všecky necnosti, které jen vedle sebe býti mohou. A matka přece jen Zlobohu ráda měla, a kde jen mohla, jí nadlehčovala. Bydlely v lese v malé chaloupce, kam člověk málokdy zabloudil, ačkoli to nedaleko města bylo. Aby se Zloboha něčemu naučila, dovedla ji matka do města do jedné služby, kde se jí dosti dobře vedlo. Dobrunka musela zatím doma malé hospodářství spravovat. Když ráno kozu nakrmila, skromné, ale chutné jídlo přistrojila, sedničku a kuchyňku čistě vymetla a uspořádala, musela ještě, neměla-li právě potřebnější práci před rukama, ke kolovrátku zasednout a pilně přísti. Tenounek její předivo matka potom v městě prodala a začást z výdělku Zloboze na šaty koupila; ubohá Dobrunka ale z toho nikdy ani za vlas nedostala. Proto však přece matku milovala, a ač od ní za celý den ani vlídného oka neviděla, ani dobrého slova neslyšela, přece ji vždycky bez škaredění a bez odmluvy poslouchala, takže ani Pánbůh od ní reptavého slova neslyšel.

Jednou odešla matka do města. „To ti povídám, ať nezahálíš, co budu pryč!“ přikazovala Dobrunce, která jí kus cesty za chaloupku uzlíček s předivem vynášela.

„Víte, matičko, že se nedám k práci nutit, tedy také dnes, až si pouklidím, pilně přísti budu, abyste se mnou spokojena byla.“

Když matce uzlík podala, vrátila se zpátky do chaloupky. Tu jakmile po síni, kuchyňce a sedničce uklidila, zasedla si

ke kolovrátku a začala příst. Byl to její obyčej, že když byla sama doma, u přádlu zpívala; protož i tenkrát, sotvaže se usadila, začala jemným hláskem všecky písně, které uměla, jednu po druhé zpívati. Vtom slyší venku koňský dupot. I myslí si: Kdopak to asi k nám zabloudil? Musím se podívat. Vstane tedy od kolovrátku a malým okénkem pokukuje na dvorek, kdežto vidí mladého muže s bujného vraníka slízat. Totě krásný pán, šeptá Dobrunka sama pro sebe, pořád u okna stojíc. A jak mu ten kožený šat a čepice s tím bílým pérem na těch černých vlasech dobře sluší! Teď uvazuje koně a jde k nám; musím se podívat, co žádá?

Vtom kročil mladý pán do dveří; nebo tenkrát nebyly ještě žádné závory a zámky, a přece se žádnému nic neztratilo. — „Pozdrav tě Bůh, děvče!“ řekl k Dobrunce. „I vás, pane!“ odpověděla Dobrunka. „Co se vám líbí?“ „Prosil bych tě o trochu vody, mám velkou žízeň.“ — „Hned vám posloužím; zatím se posaďte!“

Běžela, vzala džbánek, a když jej čistě vymyla, nabrala u studánky vody a pánovi donesla. „Ráda bych vám něčím lepším posloužila, ale nemám nic jiného.“ — „Hled, jak mi to chutnalo,“ odpověděl pán, prázdný džbánek jí vraceje. Dobrunka ho zase na místo dala, aniž pak pozorovala, že jí mladý pán zatím měšec plný peněz potají do postele strčil. — „Nyní ti děkuji za občerstvení, a jestli dovolíš, přijdu zítra zase.“

„Je-li vám to k potěšení, přijďte.“ Nato podal Dobrunce ruku, a vyšed na dvorek, vyšvihnul se na koně a ujížděl pryč. Dobrunka zasedla zase ke kolovrátku, ale obraz mladíka zůstal jí pořád na mysli. Ještě nikdy se jí nitka tak často neutrhla jako tenkrát.

Večer přišla matka domů, vypravovala mnoho, co všecko Zloboha umí a jak se z ní denně hezčí děvče dělá. Konečně se ptala Dobrunky: „Cožpak jsi nic neslyšela, byl prý zde velký hon?“

„Ach, ano, zapomněla jsem vám říci, že se tu nějaký pán zastavil; prosil mě o trochu vody, kterou jsem mu hned dala; byl pěkně ustrojen v koženém šatě. Víte, jak jsem to jednou s vámi ve městě byla, viděly jsme tam také tak ustrojené pány, v takovém koženém šatě, malou chlupatou čepičku s bílým pérem na hlavě; na plecech měl kuši, bezpochyby že to byl jeden z myslivců. Když se napil, sedl na vraníka a jel opět dále.“ To však Dobrunka zamlčela, že jí při odchodu ruku stiskl a slíbil, že druhý den zase přijde.

Večer, když Dobrunka matce lože chystala, vypadl z postele těžký měšec s penězi. S podivením ho Dobrunka zdvihla a matce podala. — „Kdo ti tolik peněz dal?“ — „Mně nikdo. Ale snad je ten pán sem strčil, jinak nevím, kde by se tu byly vzaly.“ Matka vysypala peníze na stolek. Bylo to samé zlato. „I propána boha, tolik peněz!“ divila se stará; „to musí býti bohatý pán; viděl snad, že to u nás chudě vypadá, a učinil milosrdný skutek; Bůh mu za to štěstí popřej.“ Nato peníze shrnula a do truhly schovala.

Jindy, když si Dobrunka lehla, po denní práci celá utmá-cena brzy usnula; té noci ale nemohla živou mocí usnouti; pořád a pořád měla obraz mladého jezdce před sebou a teprv pozdě na noc spánku v náruč klesla. Tu se jí zdálo, že je ve velkém zámku a chotí mocného pána, pán však že je jezdec, kterého včera viděla. Dávají se velké hody, při kterých je mnoho hostů; tu vstane se svým manželem od stolu a jde s ním do jiného pokoje; on ovine ruku kolem jejího pasu a chce ji obejmout; vtom skočí mezi ně černá kočka a zatne Dobrunce ostré drápy do srdce tak, že jí krev bělostný šat hrkem postříká; Dobrunka vykřikne a vtom se probudí. „To byl podivný sen,“ pravila sama k sobě. „Co to asi bude? Tak hezky se začal, ale ta ukrutná kočka ho pokazila; to neznamená nic dobrého.“ S takovým výkladem podivného snu vstala Dobrunka a začala se

strojit. Jindy nepotřebovala k tomu mnoho času, tenkrát ale nemohla na sobě nic dost hezky vyhladit a urovnat. Vlasy si upletla a červenými pentlemi protkala, což jenom ve svátek dělávala; sukni měla jen z cajku, ale čistou a pentlí obroubenou, k tomu šněrovačku z damašku a košílku bílou jako sníh. Když se tak přistrojila, bylo mílo se na ni podívat. Potom šla po své práci.

Když se blížila polední hodina, neměla u kolovrátku žádného pokoje; pořád si hledala po venku nějaké šukání, ale to jen proto, aby mohla mladého jezdce vyhlížet. Ten nedal dlouho na sebe čekat. Dobrunka ale, jak ho zdálí spatřila, běžela honem ke kolovrátku, aby ji neviděl a si nepomyslel, že ho vyhlížela. Když přijel na dvorek, skočil rychle s koně a vešed do sedničky uctivě ji pozdravil. Dobrunce přitom srdéčko tlouklo, že jí div zpod šněrovačky nevyskočilo. Matka sbírala v lese dříví, a Dobrunka byla tedy s ním sama. Když ho pozdravila a aby si sedl pobídla, šla opět ke kolovrátku. „Jak jsi se vyspala, Dobrunko?“ ptal se mladík za ruku ji bera. „Dobře, pane.“ „Copak se ti zdálo?“ „Ach, já měla podivný sen.“ „Pověz pak mi ho, já umím sny dobře vykládat.“ „Vám to právě povědět nemohu.“ – „Proč?“ – „Inu, protože to bylo o vás.“ „Právě proto mi to povědět musíš.“ – Tak se spolu hádali, až mu Dobrunka sen přece pověděla.

„Hleď, až na tu kočku,“ pravil cizinec, „může sen tvůj se vyjevit.“ „Jak by se to mohlo státi, abych takovou paní byla?“ „Nechceš býti mou ženou?“ „Pane, vždyť já žertu rozumím.“ „Nikoli Dobrunko, to není žádný žert, já to myslím opravdu a dnes jsem schválně pro odpověď přijel, chceš-li mi ruku podati?“

Dobrunka se zamyslela a s lehkým uzarděním jezdci pak ruku podala. Vtom vstoupila matka do dveří. Mladík ji pozdravil a hned beze všech okolků vyznal, že Dobrunku miluje, ona že ho také ráda má, takže jim k ouplné blaže-

nosti jen matčino svolení schází. „Mám svůj dům,“ doložil, „a mohu se ženou dobře živ býti; také pro vás, matičko, mám místa dosti v domě a u stolu svého.“ To když stará slyšela, nezdráhala se dlouho dáti jim své požehnání. Nato řekl k Dobrunce: „Před jen, má milá, rozmilá, až napředeš na svatební košili, přijdu si pro tebe.“ A políbiv ji podal matce ruku, vyšvihnul se na vraníka a rychle odjížděl.

Od té chvíle zacházela matka s Dobrunkou mnohem vlídněji. Za ty peníze, co od mladého pána měly, koupila stará také Dobrunce ledacos potřebného, ačkoliv z nich přece jen Zloboha nejvíce dostala. Dobrunka si toho ale málem ani nevšímala, její radost byla, když jen mohla u kolovrátku sedět, pilně příst a na svého milence myslet.

Tak jí čas rychle ubíhal, a dříve než se nadála, bylo na košili napředeno. Její milý musel to míti dobře vypočteno, neboť přijel v ten samý den, jak byl přislíbil. Dobrunka vyběhla mu naproti a on ji upřímně k srdci přivinul. „Máš upředeno na košili?“ ptal se jí žertuje. „Mám.“ „Můžeš tedy tu chvíli se mnou jeti?“ – „Proč tak nakvap?“ „Nemohu jinak, má drahá; zítra již musím do boje, a proto bych rád, abys mi zatím doma zastávala, a když se vrátím, co má žena opět přivítala.“ – „Copak tomu ale řekne matka?“ – „Ta musí být spokojena.“ Šli tedy k matce do sedničky, kde jí ženich žádost svou přednesl. Ta se ovšem zamračila, neboť byl v hlavě její docela jiný plán uložen. Ale co měla dělat? musela se do vůle bohatého ženicha vzdáti. – Když je požehnala, řekl jí tento: „Seberte své věci a přijďte k mé Dobrunce, by se jí nestejskalo. Až města dojdete, ptejte se jen ve knížecím zámku na Dobromila, lidé vám ukážou, kam máte jít.“ Nato pojal usazenou Dobrunku za ruku, posadil ji před sebe na kůň a uháněl k svému domovu.

Ve knížecím zámku bylo množství lidu pohromadě, všecko se k boji chystalo. Někteří z nich ale stáli u vrat,

i zdálo se, že někoho očekávají. Tu se žene jezdec k zámku, máje před sebou na koni pannu co den krásnou. „Již jede!“ křičeli všickni, že se to po zámku rozléhalo; každý nechal práci ležet a kvapil ke vratům. Když Dobromil s Dobrunkou až do dvora příklusal, shrnuli se všickni, kde kdo byl, a jako by si byli řekli, počali jedním hlasem volat: „Zdráva buď kněžna naše, zdráv buď kníže náš!“ Dobrunka byla jako u vidění a nevěděla, co o tom myslit má. „Cožpak jsi, Dobromile, kníže?“ tázala se hledíc v jasnou tvář jeho. „Ano, a není ti to milé?“ „Mně je to vše jedno, ať bys byl čímkoliv, ale řekni, proč jsi mě tak obelhal?“ „Já tě neobelhal, vždyť jsem ti slíbil, že se ti sen tvůj vyplní, jestli mne za muže vezmeš.“

Tenkráte nebylo ještě potřebí tolik příprav k stavu manželskému; když se dva měli rádi a rodičové svolili, bylo po všem; a protož Dobromil Dobrunku svým poddaným hned co svou ženu představil, načež se všickni do hodovní síně odebrali, kde (kromě knížete a kněžny) až pozdě na noc jedli a pili. Druhý den rozloučil se mladý manžel s drahou Dobrunkou a odejel do boje.

Jako bludná ovce chodila mladá kněžna po skvostném zámku a byla by se raději po lese toulala a v osamělé chaloupce návrat manžela očekávala nežli zde, kde se jí jako v cizině zastesklo. To však netrvalo dlouho; za půl dne naklonila si každé srdce svou přirozenou dobrotivostí a upřímností. Druhý den poslala pro svou matku; ta přišla a přinesla jí také kolovrátek. Teď byla dlouhá chvíle ta tam. Dobrunka myslila, že to bude pro matku milé překvapení, když uslyší, čím se její dcera stala; ta však škaredě na to hleděla, neboť si tajně v srdci přála, aby to štěstí raději Zlobohu bylo potkalo. To ji hnětlo. Když takto několik dní uplynulo, řekla k Dobrunce: „Vím, dcero milá, že ti tvá sestra mnohdy křivdu činila, ale ona toho teď lituje; pročž jí odpusť a vezmi ji k sobě.“ – „Byla bych to

od srdce ráda hned učinila, kdybych se byla nadála, že by ke mně šla. Chcete-li, půjdem pro ni tu chvíli.“ – „Ano, učin tak.“

Kněžna poručila, aby se do vozu zapřáhlo; pak si do něho s matkou sedly a jely k lesu. Když přijely až po kraj, slezly obě. Dobrunka rozkázala sluhovi, aby tam na ně počkal, a šla s matkou k chaloupce, kde ji sestra očekávala. A když přicházely k chaloupce, vyběhla jim Zloboha naproti a líbala šťastnou sestru, přejíc, by se jí vždy tak dobře vedlo. Odtud vedly ji ty podvodnice do sedničky. Tu ale, sotva když přes práh kročila, popadly ji obě a Zloboha přichystaný nůž do ní vrazila. Nato jí uřezaly ruce a nohy, oči vyloupaly a tělo tak zohavené do lesa zanesly, oči však, nohy a ruce dobře schované s sebou do zámku vzaly, jsouce toho domnění, že by je kníže tak rád neměl, kdyby nebylo něco od předešlé ženy v domě. Zloboha oblekla Dobrunčiny šaty a s matkou z chaloupky odešla. Za lesem sedly do kočáru a jely domů.

V zámku nikdo nepozoroval, že to není pravá paní; sloužícím zdálo se toliko, že byla paní jejich první dny mnohem lepší, než je teď.

Zatím ale ubohá Dobrunka nebyla mrtva, ona se po několika hodinách probudila a tu cítila, že ji teplá ruka potírá a do ust hojivé kapky pouští. Nevidělať ovšem, kdo to je, protože oči neměla. Když se poznenáhla na všecko upamatovala, začala si naříkat na nepřirozenou matku a ukrutnou sestru. „Mlč a nenaříkej,“ ozval se temný hlas vedle ní, „všecko se dobře skončí.“ – „Ach, jak by se to mohlo stát, vždyť nemám oči, ani nohy ani ruce; já již nikdy více nespátřím to jasné slunce a ten zelený háj, nikdy více neobejmu mého Dobromila, aniž mu kdy na košile přísti budu. Co jsem provinila, ty zlá matko a mnohem horší sestro, že jste mě tak zkazily?“

Mezitím vyšel starec, jenž prvé k ní mluvil, z jeskyně

ven a třikrát zavolal. Tu přiběhl k němu chlapec a ptal se co chce? On mu poručil, aby sečkal, až se vrátí. Po malé chvíli přinesl zlatý kolovrátek a pravil: „S tímto kolovrátkem půjdeš do města do knížecího zámku. Tam se s ním posadíš, a bude-li se tě kdo ptáti, zač je, řekneš: za oči; a také ho žádnému nedáš, kdo by ti dvě oči za něj nepřinesl.“ S takovým rozkazem chlapce odeslav, sám se opět k Dobrunce vrátil.

Chlapec kráčel zatím k městu a přímo do zámku, kdežto se u vrat s kolovrátkem usadil, právě když se Zloboha s matkou z procházky vracela.

„I podívejte se, matko,“ zvolala, „co to za skvostný kolovrátek; na tom bych mohla sama přísti; počkejte, já se zeptám, je-li na prodej.“ Šla tedy blíže k chlapci a ptala se ho, zač je. — „Za oči, paní.“ „Za oči?“ — „Ano.“ „Totě divná věc. Proč právě za oči?“ „Já nevím, otec mi tak poručil, a tedy ho nesmím za peníze prodat.“ Zloboha si kolovrátek pořád prohlížela, a čím více na něj hleděla, tím více se jí líbil; najednou si vzpomněla na Dobruňčiny oči. „Maminko, hleďte, jako kněžna musím míti přece něco, co každý nemá; až přijede kníže domů, bude chtít, abych předla, a pomyslete jen, jaká to bude krása, když budu příst na zlatém kolovrátku; máme ty Dobruňčiny oči schované, dejme je za něj, vždyť nám zůstanou ještě nohy a ruce.“

Matka, lehkomyšlná tak jako dcera, svolila; Zloboha přinesla oči sestřiny a za kolovrátek je dala.

Chlapec pospíchal s očima k lesu. Když přišel k jeskyni, odevzdal je starci a odešel. Tento šel s nima k Dobrunce a zlehounka jí je do důlků vtlačil. Ta náhle prohlídla. Viděla před sebou starce, jemuž bílé vousy až přes prsa splývaly. Šedý šat pokrýval vysokou jeho postavu od hlavy až k patám. Poslední paprsky zacházejícího slunce padaly ouzkým vchodem jeskyně na jeho vážnou a přívě-

tivou tvář a polily ji ruměnou září. Nejinak bylo Dobrunce, než jako by před ní nějaký bůh stál. „Jak se tobě,“ pravila, „ty svatý muži, za tvou lásku odměním? Ach, kým bych mohla jen tvé ruce zlíbat!“ „Buď ticha,“ přerhl stavec řeč její, „a očekávej všechno pokojně.“ Nato opět odešel, přinesl Dobrunce na dřevěném talíři chutné ovoce a postavil je na její, z vonného listí a mechu ustlané lože; pak vybíral červené jahody a jako starostlivá máti drahé děcko, tak on Dobrunku krmil; potom jí z dřevěného koflíku dával zapíjet.

Druhý den časně ráno stál opět stavec před jeskyní a volal na chlapce. Když přiběhl, dal mu zlatou přeslici a řekl: „S tou přeslicí půjdeš zase do knížecího zámku a posadíš se s ní u vrat; bude-li se tě kdo ptát, zač je, odpověz: za nohy, a dříve ji žádnému nedávej, dokud tobě dvě nohy nedá.“

Chlapec s přeslicí odešel a stavec se vrátil do jeskyně. Zloboha stála u okna a dívala se na dvůr, právě když se chlapec s přeslicí u vrat usazoval. Hned běžela k matce a řekla jí to. „Pojďte se jen podívat, u vrat sedí zase ten chlapec a má překrásnou přeslici.“ Šly tedy k němu. „Zač je ta přeslice?“ ptala se chlapce. „Za nohy, paní.“ „Za nohy?“ „Ano.“ „Řekni mi, co s tím otec tvůj dělá?“ „To vám nemohu povědět, neboť se nikdy otce neptám, proč se to neb ono státi má; co mi poručí, to vykonám, a protože vám za nic jiného přeslici tu dáti nemohu, leč za nohy.“ – „Poslechněte, matičko; když ten kolovrátek mám, bylo by příslušné, abych k němu i přeslici měla; máme ty Dobrunčiny nohy schované; což kdybych mu je dala? Vždyt nám ještě ruce zůstanou.“ – „Dělej jak chceš,“ odpověděla matka. Zloboha přinesla tedy zaobalené nohy a chlapci je za přeslici dala. Nato s radostí do svých pokojů odešla a chlapec pospíchal k lesu.

Když přišel k jeskyni, odevzdal je starci a odešel. Tento

bral se s nima do jeskyně, vzal masť, namazal Dobrunce rány a nohy jí zase přidělal. Ona chtěla vyskočit z lože, ale starec jí nedal. „Nyní zůstaň tiše ležet, až budeš docela zdráva, pak ti dovolím, abysi vstala.“ Musela se spokojit, což také ráda učinila, neboť byla přesvědčena, že jí starec nic zlého neradí.

Třetího dne ráno zavolal poustevník chlapce, dal mu zlatý kužel a řekl: „Dones ho zase do knížecího zámku na prodej; bude-li se tě někdo ptát, zač je? řekni: za ruce; a kdo ti dá ruce, tomu dej kužel.“

Když přišel chlapec s kuželem do zámku a u vrat se s ním postavil, přiběhla k němu Zloboha, která se právě s matkou po dvoře procházela. „Začpak je ten kužel, chlapče?“ ptala se. „Za ruce, paní.“ „To je ale divná věc, že nic za peníze neprodáváš.“ „Vzácná paní, já nemohu jinak jednat, než jak mně od otce přikázáno.“ Teď byla Zloboha v rozpacích. Kužel byl roztomilý a ona by ho byla tuze ráda ke kolovratu koupila, aby se měla čím pochlubit. To však ji mrzelo, že by musela za něj ruce dát, neboť by jí pak nic od Dobrunky nebylo zůstalo. „Řekněte mi přece, matko, musím-li něco od Dobrunky mít, aby mě kníže tak jako ji miloval?“ „Inu,“ odpověděla matka, „lépe bylo by přece, kdybys si je nechala; já alespoň častokráte slyšala, že je to dobrý prostředek k zachování domácí lásky. Pro mne si ale dělej jak chceš.“ Zloboha se chvíli rozmejšlela, potom ale důvěrou ve svou krásu a marnomyslností zavedena, běžela pro ruce a chlapci je dala. Kužel, na němž se len nad hedvábí jemnější a červenou pentlí otočený lesknul, byl z ryzího zlata. Potěšena nad tak skvostným náradím, šla je uložit ke kolovrátku a k přeslici; matka ale vrtěla hlavou a mrzela se nad dceřinou zpozdilostí.

Chlapec byl zatím již zase zpátky. Když ruce starci odevzdal, zmizel. Ten šel s nima k Dobrunce, a namazav jí

rány jako den předtím, k tělu je přidělal. Sotvaže Dobrunka rukama pohybovat mohla, nedala se více na loži držet. Vyskočila a padnouc starci k nohous líbala ruce, které jí tak mnoho dobrého udělaly. „Tisícere díky tobě, dobrodinče můj!“ zvolala radostí slzy prolévajíc. „Odměnit se tobě nikdy nemohu, to vím, ale žádej cokoliv, a kdyby to sebetěžší bylo, já to mileráda pro tebe učiním.“ –

„Já od tebe ničeho nežádám,“ odpověděl starc a zvolna ji pozdvihnul. „Co jsem pro tebe učinil, učinil bych pro každého jiného; to je má povinnost. Nyní zůstaň zde tak dlouho, dokud někdo pro tebe nepřijde; o jídlo se nestarej, to ti pošlu.“ Ještě mu chtěla Dobrunka ledacos říci, ale on se jí před očima ztratil, aniž ho více spatřila. Teď vyběhla Dobrunka z jeskyně, by se zase jednou na ten boží svět podívat mohla. Nyní teprv poznala cenu svého zdraví.

I vrhla sebou na zem a líbala ji, brzy tancovala a objímala štíhlé jedle, brzy zase láskou roztoužená s plácem ruce proti městu rozpínala. Byla by se snad i také do města rozběhla, kdyby ji nebyly slova starcova na místo poutaly.

Zatím se v zámku divné věci dály. Cestující totiž přinesli zprávu, že se kníže z boje vrací. Každý se těšil na dobrého pána, neboť nebyli s paní tuze spokojeni. Zloboha a matka se však přece trochu strachovaly, jak to as vypadne. Za několik dní kníže přijel; s radostnou tváří běžela mu Zloboha vstříc a on ji vroucně k srdci přitiskl. Neměla tedy již žádného strachu, že ji pozná.

Strojily se hody, neboť bylo mnoho hostů s knížetem přijelo, kteří si u něho odpočinout a v rozkoši zotavit chtěli. Zloboha, jenž po straně Dobromilově seděla, nemohla se na něho dosti vynadívát; zalíbil se jí statný kníže a ona byla ráda, že se jim to tak dobře se sestrou podařilo.

Když bylo po hostině, ptal se Dobromil své domnělé ženy: „Co jsi dělala povždy, má drahá Dobrunko? Zajisté že jsi pořád předla?“

„Máte pravdu, drahý manžele,“ odpověděla oulisně Zloboha; „ale můj starý kolovrátek se mi pokazil, i přišel sem jakýsi chlapec a prodával překrásný zlatý kolovrátek, ten jsem si místo onoho koupila.“

„Ten mi musíš hned ukázat,“ řekl kníže, a pojav Zlobohu pod paží, vedl ji ze síně. Šla s ním do pokoje, kde kolovrátek schovaný měla, a tam mu ho ukazovala. Dobromilovi se kolovrátek náramně líbil. „Sedni si, Dobrunko,“ promluvil k ženě, „a zapřed' na něj, já bych tě již zase jednou rád u přeslice viděl.“ – Ta se nedala dlouho pobízet a honem ke kolovrátku zasedla. Dává nohu na podnožku, by kolečkem zatočila, tu začne něco v kolovrátku zpívat: „Nevěř, pane, nevěř jí, ona tebe ošidí; tvou ženou nikdy nebyla, ženu tvou ti zabila.“

Zloboha zůstala jako omráčena; knížetem to ale trhlo a s podivením přelítlo jeho oko celý pokoj, odkud asi zpěv přichází; když ale nikde nic neviděl, poručil Zloboze, aby dále předla. Celá se třesouc uposlechla. Sotva ale po druhé příst začala, ozval se znova hlásek: „Nevěř, pane, nevěř jí, ona tebe ošidí; vlastní sestru zabila, v lese ji pochovala.“

Celá bez sebe, chtěla Zloboha od kolovrátku odběhnout, ale kníže, který náhle v její strachem zohyzděné tváři poznal, že to není jeho jemná Dobrunka, chopil ji za ruku a mocí k sedátku přinutiv, poručil přísným hlasem, aby dále předla. Ještě jednou nešťastným kolečkem zatočila, a tu se ozval po třetí hlásek: „Sedni, pane, na vraníka, pospěš, pojed' do lesíka, v jeskyni Dobrunka sedí, s touhou ti naproti hledí.“

Na ta slova Dobromil Zlobohu pustil, a vyletěv z pokoje na dvůr, poručil, by mu v okamžení toho nejrychlejšího koně osedlali. Chasa polekaná nad strašným pohledem pána svého, běžela co dech stačil, aby rozkaz jeho vyplnila. V okamžení stál osedlaný kůň před Dobromilem a ledva

ucítil vraník ostruhu pána, uháněl s ním přes hory a doly, že se podkůvky ani země nedotýkaly.

Jak přijel kníže do lesa, nevěděl, kde má jeskyni hledat. Naměřil tedy rovnou cestou. Když kousek ujel, přeběhne mu najednou bílá laň přes cestu; kůň se jí lekne, hodí sebou na pravou stranu a uhání s pánem přes křoví a houští a zůstane pod jednou skalou státi. Dobromil s něho skočí a uváže ho k stromu, maje na mysli, že se pěšky v lese po Dobrunce ohlídne. Vyleze tedy nejdříve na skálu; tu vidí mezi stromy něco se bělet; žádostiv zvěděti, co by to asi bylo, leze dál a tu se octne najednou před jeskyní. Ale jaká to radost pro něho, když do ní vstoupí a svou Dobrunku tu spatří! I padne jí okolo krku, objímá ji a líbá a dlouho se do její půvabné tváře dívaje, praví: „Kde jsem jen oči měl, že jsem tebe, ty anděle, od tvé ďábelské sestry hned nerozpoznal?“

„Co víš o mé sestře? Kdo ti co řekl?“ ptala se Dobrunka, která o kolovrátku a o ničem ani nejmenšího nevěděla. Tu jí teprv kníže všechno vypravoval a ona nato opět jemu povídala, co se s ní po odchodu jeho událo. „Od té doby,“ dokončila své vypravování, „co starec zmizel, nosí mně každý den malý chlapec jídlo.“

Nato se posadili spolu na trávu a ona mu přinesla na dřevěném talíři ovoce k občerstvení. Když pojedli a trochu si ještě pohovořili, vzali dřevěný talíř a koflík s sebou na památku a kráčeli se skály dolů. Dobromil posadil svou pravou ženu před sebe na koně a uháněl s ní k domovu.

Domáci ho již očekávali, by mu pověděli, co se v jeho nepřítomnosti stalo; ale jeden na druhého koukal jako v pomatení, když viděli, že si pán tu samu paní veze, kterou rarach před nedávnem i s matkou před jejich očima v povětrí odnesl. Kníže, který to na nich pozoroval, co jim asi mozek mate, vkrátce všem příběh své ženy vypravoval. Tu jednohlasně všickni bezbožné sestře zasloužený trest přáli.

Zlatý kolovrátek byl ten tam, Dobrunka si ale vyhledala svůj starý a pilně předla na košile pro svého milého muže. Žádný v celé zemi neměl tak tenké košile a nebyl tak šťastný jako kníže Dobromil.